

Bedöma behov av bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 p LSS

Socialstyrelsens beskrivning av att bedöma behov:

Att bedöma behov är en av de viktigaste uppgifterna vid handläggning av ärenden. För att kunna sätta den enskildes behov i centrum är det viktigt att han eller hon ges goda förutsättningar att själv få beskriva sin situation och behov av stöd och hjälp. Det är också viktigt att vidga perspektivet och vid behov hämta in yttranden från sakkunniga och experter. För att själv kunna bilda sig en uppfattning om den enskildes behov behöver insamlade uppgifter analyseras och vägas samman med utgångspunkt från handläggarens professionella expertis.

Bedöma behov enligt SOSFS 2014:5 5 kap.7§:

Av dokumentationen ska det framgå

1. hur den enskilde uppfattar sina behov,
2. om nämnden har använt standardiserade bedömningsmetoder som en del i utredningen och i så fall vilken eller vilka,
3. vilken bedömning som nämnden har gjort av den enskildes behov, och
4. vilka faktiska omständigheter och händelser av betydelse som ligger till grund för nämndens bedömning.

Om den enskilde inte har uttryckt hur han eller hon uppfattar sina behov, ska skälen till detta dokumenteras.

Utgångspunkten är att handläggare bör inhämta information från fler parter än den enskilde och dennes anhöriga i syfte att få en mer objektiv beskrivning av situationen. Det kan exempelvis innefatta uppgifter från skola, fritids, daglig verksamhet eller medicinska underlag. Även handläggarens egna observationer kan utgöra grund för beslutet. När beslutsunderlag är inhämtat och information är inlagd i utredningen inleds analysarbetet. Vid analys och bedömning bör information styrkt av objektiv part tillmätas störst vikt. Informationsurval är dock alltid föremål för individuell bedömning och en sammanvägning av olika informationskällor kan fungera som beslutsunderlag.

Bedöma behov av bostad med särskild service

Nedan följer en beskrivning av de bedömningsgrunder som vanligtvis ska vara uppfyllda för att berättigas insatsen bostad med särskild service, samt en vägledning kring hur handläggare går till väga vid bedömning av rätten till insats. Handläggaren ska se bedömningsgrunderna i relation till varandra och utifrån detta göra en sammanvägd bedömning av den enskildes behov av omvårdnad och kontinuerligt personaltöd. Bedömning av rätt till insats och insatsens omfattning är dock alltid en individuell prövning som sker utifrån den sökandes hela situation, behov och önskemål. Vid behov kan handläggaren referera till exempelvis domar som innehåller jämförbara omständigheter.

Dokumentägare: Emma Hacker
Upprättad av: Amanda Johansson
Gäller för: Sociala omsorgsförvaltningen/ Myndighet LSS/
Senast reviderad: 2023-11-16
Revidering av dokumentet sker kontinuerligt.

Syftet med insatsen

Insatsen bostad med särskild service riktar sig till personer som har omfattande behov av personalstöd vilka inte kan tillgodoses i ett ordinarie boende. Insatsen omfattar såväl boendet som den enskildes behov av omvårdnad och kontinuerligt personalstöd. Syftet med insatsen är att den enskilde ska få ett boende som ger möjlighet till ett så självständigt och oberoende liv som möjligt.

Vid bedömning av rätten till insats behöver handläggaren främst ta ställning till den enskildes omvårdnadsbehov samt tillsynsbehov. En sammanvägd bedömning behöver göras av den enskildes hjälpbehov i samtliga livsområden och utifrån detta tas ställning till om den enskilde har ett omfattande behov av hjälp och kontinuerligt behov av personalnärvaro.

Omvårdnadsbehov

Den enskildes omvårdnadsbehov är en avgörande bedömningsgrund vid prövning av rätten till bostad med särskild service. I begreppet omvårdnad innefattas bland annat hjälp att sköta sin personliga hygien, förse sig med mat och dryck, förflytta sig, kommunicera, sköta hemmet, utföra ärenden, planera och skapa struktur i vardagen samt upprätthålla social samvaro. Handläggaren tar ställning till hjälpbehoven som är kopplade till funktionsnedsättningen. Det innebär att yttre faktorer, så som bostadslöshet eller missbruk, inte utgör grund för att beviljas insatsen.

Den enskildes omsorgsbehov kan yttra sig på olika sätt men vanligtvis bedöms inte motiverande, vägledande och påminnande stöd utgöra tillräckligt omfattande hjälpbehov för att tillskrivas rätten till insatsen. Dock ska hänsyn tas till omfattningen av muntligt stöd, då ett exceptionellt stort behov av instruktioner och motivation för att faktiskt tillgodose sina basala omsorgsbehov kan utgöra grund för rätten till insatsen. Vidare ska konsekvenserna av uteblivet stöd vägas in.

Handläggaren bör även beakta huruvida den enskilde har getts möjlighet att vara delaktig och prova på att utföra vardagsmoment i syfte att undersöka om ett faktiskt behov av hjälp föreligger. I det fall den enskilde bedöms kunna bli mer självständig under en begränsad period bör dessa behov inte utgöra grund för rätten till insats.

När den enskildes omvårdnadsbehov har sammanställts ska handläggaren slutligen bedöma huruvida behovet i sin helhet kan anses vara omfattande. Med omfattande avses att det föreligger behov av regelbundet och kvalificerat stöd i den enskildes tillvaro. Hänsyn ska också tas till om den enskildes hjälpbehov föreligger i flera livsområden och/eller medför behov av återkommande personalstöd under dygnet.

Tillsyn

Den enskildes tillsynsbehov är en annan avgörande bedömningsgrund vid prövning av rätten till bostad med särskild service. Enligt praxis krävs vanligtvis ett omfattande tillsynsbehov för att berättigas insatsen bostad med särskild service. Med omfattande tillsynsbehov avses regelbunden personalnärvaro i syfte att tillgodose den enskildes säkerhet och/eller hälsa. Behovet bör vara av den karaktären att det kan uppstå oförutsägbart och därmed inte kan tillgodoses genom planerade punktinsatser. Hänsyn ska även tas till om behovet ofta uppstår under kvällar, nätter och helger

Dokumentägare: Emma Hacker
Upprättad av: Amanda Johansson
Gäller för: Sociala omsorgsförvaltningen/ Myndighet LSS/
Senast reviderad: 2023-11-16
Revidering av dokumentet sker kontinuerligt.

samt uttrycker sig på ett sätt som inte kan tillgodoses genom insatser i ordinarie boende. Handläggaren ska vidare ta ställning till vad konsekvenserna av att den enskilde lämnas ensam blir. Exempelvis utgör vanligtvis den enskildes känsla av oro eller otrygghet inte i sig tillräcklig grund för att anses ha ett omfattande tillsynsbehov om det inte föreligger faktiska risker som en följd av utebliven tillsyn.

Sammanvägd bedömning av omvårdnads- och tillsynsbehovet

När handläggaren har tagit ställning till både omvårdnads- och tillsynsbehovet ska en sammanvägd bedömning göras. Den enskilde kan bedömas uppfylla kriterierna för insatsen genom enbart ett omfattande omvårdnadsbehov eller enbart ett omfattande tillsynsbehov. I det fall den enskilde har visst behov utifrån båda behovsområden behöver handläggaren ta ställning till huruvida kombinationen av behovet kan anses vara omfattande.

Annan särskilt anpassad bostad för vuxna

9 § 9 p LSS innefattar både bostad med särskild service för vuxna som annan särskilt anpassad bostad för vuxna. Varken lag eller förarbeten ger dock uttryck för att den enskilde har rätt att kräva en viss form av insats eller hur den ska utformas även om det i förarbetena som ett övergripande mål uttalas att den enskilde ska ha ett direkt inflytande, både vad gäller planeringen, utformningen och genomförandet av insatsen. Den prövning som domstolen har att göra när en enskild begär en insats enligt LSS är att avgöra om den enskilde har rätt till den insatsen. Om domstolen kommer fram till att den enskilde har den rätten är det kommunen som har ansvar för att utforma insatsen närmare (jfr RÅ 2010 ref. 91).

I det fall den enskilde ansöker specifikt om en annan särskilt anpassad bostad ska handläggaren först utreda huruvida den enskilde uppfyller kriterierna för bostad med särskild service enligt ovan angivna rubriker.

Handläggaren bör även inhämta den enskildes beskrivning av orsaken till ansökan om annan särskilt anpassad bostad, samt vilka anpassningar i en bostad den enskilde anser sig ha och varför. Handläggaren fattar dock enbart beslut om bostad med särskild service och lämnar utförandet av insatsen till verkställigheten. Den enskilde kan således få bifall på insatsen bostad med särskild service, men avslag på insatsens utformning då denna del är upp till kommunen att närmare utforma. Den del av ansökan som den enskilde får avslag på måste motiveras.

Övrigt

- Verkställighet: Handläggaren prövar endast rätten till insatsen, om den enskilde inte specifikt har ansökt om en boendeform. I det fall den enskilde beviljas insatsen kommer boendesamordnare att besluta om vilken boendeform som bedöms vara aktuell.

Dokumentägare: Emma Hacker
Upprättad av: Amanda Johansson
Gäller för: Sociala omsorgsförvaltningen/ Myndighet LSS/
Senast reviderad: 2023-11-16
Revidering av dokumentet sker kontinuerligt.